

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ VII 13/1970

ΑΙ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Dec 1969 / μαρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Στέρνα...
(παλαιότερον ὄνομα : ....), Ἐπαρχίας Ἀργους,
Νομοῦ Ἀρχαΐδας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Διαμαντῆς
Γιούκας..... ἐπάγγελμα Διδάσκων.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Γούναρη 27 - Ἀργος.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 3.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἐλευθέριος... Μυλωνᾶς
.....
ἡλικία... 62... γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόφατος... Σχο-
χαρχειαν..... τόπος κατογωγῆς Στέρνα - Ἀργους -
Ἀρχαΐδας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; .....

Αἱ αὗται.....

Ὑπῆρχον αὗται χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; ..... ἐνηλλάξαντο.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....

Εἰς χωρικοὺς.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; .....

Ἄλλοι... καὶ (διατηροῦν συγκεντρωμένην), ἄλλοι ὄχι. -

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Εἰς ἀμφοτέρας.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .....

Ναί.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

Δεν ὑπῆρχαν κοινὰ αὐτὰ κτήματα.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) .....

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τουρνιόν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

Οχι.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

Εἰς τὰ περίρξ χωρία.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... Ναί. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... Οχι.

- δ'. 1) Πῶς, ἐλπαιίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Με... Ζωήνην... —

- 2) Πότε έγινε το πρώτον χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας ; ..... Τὸ 1950 περίπου .....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; ... Ἀπὸ τοῦ 1930 περίπου

- 1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.).
Εις ποία κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄρσεν τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ ; ... Ἰ. ΠΡΟ. ἦσαν τοῦ μοναστηρίου μοναχοὶ

... διὰ τὰ πεδία... υπημάκα... και το
 διψηρο... διὰ τὰς ἐπιχειρήσεων... από το εμπόριο

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) ^(ή το ταξιδιωτικό ή γυφτικό) εκάστου τύπου σιδηρού άρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

1..... 4..... 7..... 10.....

2.....5.....8.....

3. . . . . 6. . . . . 9. . . . .

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... Ἀπὸ τοῦ 1960 ...

- 3) Μηχανή θερσίμου .... Αρπαχία (δεν υπάρχει μηχανή
ούτε σήμερα)

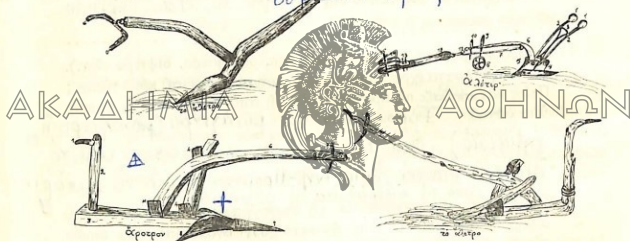
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δέν ὑφίσταται

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... Ἀπο ... 1960

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

..... ὁἱ ἴδιοι .. δι. γεωργαί .. κατεσκευάζον .. τὰ
..... ξύλινα ἄροτρα, τὰ ὁσίων .. ἄλλως .. εἶχε .. δίδε-
..... ρένια .. ὅντι .. (τοῦ ἔμπορίου) ..

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; ὁμοίαζεν μὲν τὸ διὰ σταυροῦ σχηματιζόμενον ἄροτρον. —

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. Δέν ὑφίσταται εἰς τὸ χωρίον ξύλινον ἄροτρον οὐτε ζυγόν. —

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..... ἦτο μιᾶς μορφῆς... ἐκ εἰδήρου
... καὶ ὁμοίαν... μετὰ τὸ ὕνι... τοῦ... διαφορε-
... εἰδηροῦ... ἀροτρου... (Σήμερον δὲν ὑπάρχουν)

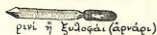
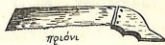
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ἦτο ὁμοία... με-
τὰ... ἐπὶ τὴν... τοῦ... διαφορε-
6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου ;

..... ἦτο... εἰδὲρα... παίνοσε.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

..... ἦτο... τὰ... ἀνωτέρω.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.... *ἵππος, ἡμίονος, ἢ ἄνος....*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; .... *Καὶ ἓν... καὶ δύο* .....

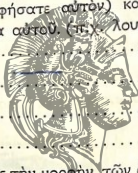
9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ..... *Ο.Χ.Ι. (παλαιότερον ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰ βόδια). Σήμερον δὲν ὑπάρχουν.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεῦλια κλπ.). .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). .....

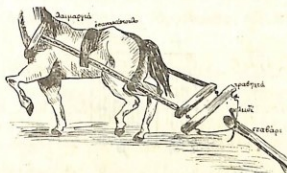
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *Πάντα ἔχινετο.*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Διὰ τῆς λαμπαρίδας καὶ τοῦ τραβηχτοῦ (ἀπανομαστούλου ἢ βαμαρίτσας) τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ παχὰ ἵα.*

(διὰ 2 ἄροτρα) ἡτεὶ ἀγκυροῦνται εἰς τὸ σταβάρη. —

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄγρου ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπέρητης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας .....

.....Ο. ἄνδρας ἢ ἡ γυναῖκα (ἰδιοκτήτης).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

.....Δεν ὑφίστανται βόδια.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. ἀπὸ τῆς χειμαρ-
γίας τοῦ τρεβηχτά (ἀπαναμιάσματος - εἰς μαρίτσας) καὶ ὅποια
ἐν συνεχείᾳ συνδέονται μετὰ τὴν παχέϊα ἢ τὴν ἀμυγδα-
ται εἰς τὸ σταθαρ-

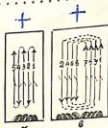
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
.....Μετὰ σχοινί συνδεόμενον εἰς τὸ χεῖμαρ (δι' ἄρχα)

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

...Μὲ...μο.καὶ χερα...περιφέρεται... (β)... ..

...Μὲ...δι' ὀφρο...καὶ εὐθείαν γραμμὴν (α)... ..

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμπες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.) ;

.....Γίνεται αὐτὴ καὶ σήμερον... εἰς σποριές...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μετὰ αὐλακιάν ;

.....Μὲ αὐλακίδαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ; ...Ἐκείνη δὲν ὑπάρχει... ζοιανήθεια...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

.....Πλαγίως... εἰς ὅλα τὰ ὀργώματα.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

..... Εἰς ὅχα ἀνεξαίρετος.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

...? ἐγίνοντο. καὶ... γίνονται... Δύο. Τὰ ὀργώματα
...καὶ... κέν? αὐτῶθρον... καὶ... τὰ διβόλισμα (δεύτερο)
...μετ' ὀλίγον... (παρέλευσις... ἕνα... ἢ... δύο μηνῶν
...ἀναχώριος... τῶν... καὶ... τῶν... συνηθισμένων)...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΥ. ΕΦΕΣΤΕΡΙΑ ΜΗΠΕΥΤΙΚΑ ΕΝΤΑΥΘΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Συνιδως... ἕν... ἔτος... (μία καὶ, μία ὅχι)

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ..... Δύο... ἢ... ἕν... (ἀναχώριος τῶν καὶ τῶν συνηθισμένων)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

..... Μὲ... δισάκι... μεταφέρεται, ἀλλὰ ἀπὸ
..... τῶν... ποδιῶν... διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

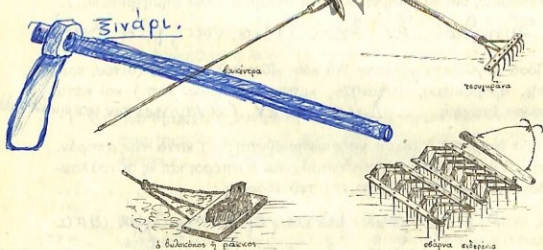
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

..Τὸ..ὕνι..καὶ..τὸ..φερό..αὐτῇ..δύας..καθαρίζονται
..μὲ..τὸ..“Ξιόνι”... μὰτι..περίπου..ὅμοιον...
..μὲ..τὴν..βουκέντρα.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ..Γίνεται...σβάρνισμα: μετὰ: τὸ:
Δεύτερο ὄργωμα (τὸ διβόλημα ὡς τὸ χέγρον)....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή τῶν μερῶν ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (ὅσοι ἐν πηλείσει τὸ ἀλέτρι λαγῶ πετρωθεὺς ἐδάφους ἢ πηλείαν δέντρον) γίνεται μὲ τὸ Ξινάρι.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπια κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

.....^ο... κατὰ... καὶ... τό... ξινάρι... (ἀξιότη)
..... ὡς... τὸ... ἰχνογράφημα... εἰς... πρᾶσιον... μέτην... βελίδα...

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... Ἀέν... ὑπάρχουν... βοηθοί.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.....

..... Ἀέν... καλλιεργοῦνται... ὀσπρία... ἐνταῦθα.....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

..... Τὰ... χιούρνια... (μέ... κα... παχύτερον χῶμα).....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ....

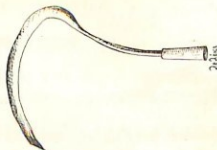
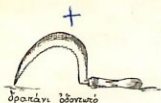
..... Ἀέν... καλλιεργοῦνται... γεωμήλων.....

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

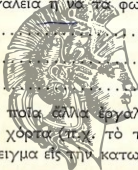
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)... **Μ.Ε. δρεπάνι.**
δοντωτό (ὡς... το... γημειούμενον... διὰ... εὐαρωῶ)

Ἐὰν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χορτὰ (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Μ.Ε. υ.ο.66εξ**

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
ἢ το... δοντωτή

- 4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ἢ... ξύλου... εἰς... το... ὀπίσθιον... ἐν... φηγοῦται...
ὀ... σιδηροῦς... αἰχμητός (δρεπάνι).

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .....

Οἱ... σιδιραυχοὶ. (ἐμπόριον) .....

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ...

Δι' ἐκρίζωσας... ἐγίνετο... μένο. διὰ... ρόβην .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ...

0,20... ἕως... 0,30... τοῦ μέτρου .....

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ Καλαμιά .....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; .....

Οἱ... ἴδιοι... οἱ... θερισταί .....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασπαρύνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

... Πολλά... μαζί... ὅπου... αἱ... κεφαλαὶ... τῶν σταχυῶν... διασπαρύνονται... ἢ... τοποθετοῦνται... ὁπως... ἑνὶ... .....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκυαλιές. ... *Σωροί... ή... δερμάτιαι...*
(Με 8. χειρόβλα. υάνων μία ἀγκυαλιή... Τρεῖς...
ἀγκυαλιές υάνων ένα δερμάτι δηλ 24 χειρόβλα
υάνων ένα δερμάτι)

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ; .....
*Οἱ ἰδιοικῆται... ἄνδρες... καὶ... γυναῖκες... ή...
 δανεικὸν λόγον... οἱ ἰδιοικῆται... ἀλλοτρίων
 βοηθούμενοι... Παλαιότερον ἤρχοντο καὶ ἐπαγ-
 χημαίειν ἐν τῇ περὶ χωρίων...*
- 2) Πώς ἤμειβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπήν (ἐξοκοπήν). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) .....
*Παλαιότερον... οἱ ἐπαγχεμαίειν... δερμάτι
 ἤμειβοντο... μετὰ δερμάτι... (10%) καὶ...
 φαγητό...*
- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....
*Ἐφερον... μόνον... χάνει... εἰς τὴν ἀφαιε-
 ρα... χεῖρα...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

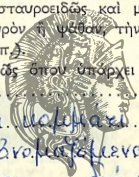
Ναὶ... Συμῆδως... ἤρχιζε... Δευτέραν, Τετάρτην... ἢ... Παρασκευὴν (Ποτέ... Τρίτην ἢ Κυριακήν)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ναὶ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Ἀφίχονταν ἓνα κομμάτι ἀθέριστο (περίπου 4 ε.μ.) ἀνομολογούμενον... «Τὰ γένεια καὶ νοικοκύρη»... διὰ τὰ γούρι...

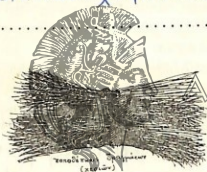
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Συμῆδως ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ἀλλ' εἰς περίπτωσιν... Πόσ. αἱ στάχυες ἦσαν χωροὶ ἔμελλαν... 1 ἢ 2 ἡμέρας πρὸς ξήρανσιν, ὁπότε τὸ δεμάτιασμα ἔπρεπε νὰ γῇ πρῶτῃ ἢ ἀπογευμα με¹⁵ τὴν δροσίαν διὰ νὰ μὴν τρίβονται οἱ στάχυες.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....
- Μ.ε. ἀγκαλιές. ἀπὸ...δ. χειρόβραχα. ἐκείνη..
 ἐναλλὰζ. τοποθετούμεναι...οἱ...θερισται.
 ἔδενον. καὶ...μετέφερον...ταὺς. στάχους. ἔδενον...
 με...π.ε.ζούδα (δέμα). ἀπὸ. εἰμαχι.
 ἢ...μέ. λαῦρες. ἀπὸ...βένια. ἢ...ε.χ.ῖνα. ἔδενον...
 νακα...διὰ...τῶν...χειρῶν...-.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....
- Συνεκεντρώοντο...εἰς...ὠρισμένον...μέρος...
 τοῦ...θερισμένου...ἀγροῦ (ἢ...εἰς...περισσότερα...
 μέρη)...πλὴν...τά...ἔχεν...«Στάφες...ἢ...θη-
 μωνιές...»...Συνεκεντρώοντο...ὅλα...μαζί...καὶ
 ἐτοποθετοῦντο ἀνα 15 ἢ 30 τὸ ἓν ἐπάνω
 ἐπὶ ἄλλο-
- ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....Δέν...καλλιέργειαν...παράγει...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπῇ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

..Ναί...Ἡ...καλλιέργεια...αὐτῶν...ἐγίνετο...ὅπως
...κῶν...εἰς...κῶν...ἢ...δὲ...κοπή...κῶν...ἐγίνετο
...παλαιότερον...μὲ...δρέπανι...καὶ...κῶν...μὲ
...κόβει, ἢ...ξήρανσις...εἰς...ἀγρῶν...δέν...ἐφελκίσετο...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). ...Τὸν...ἀπρίχιν...ἐθερίζετο...μὲ...κόβει...

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Διὰ τῆς . πλουρη . αἰκας . ἐγυρίζω
 διὰ τὰ ξηραυνδῆ . καὶ ἐγὼ κονὰ . σωροί . καπ-
 . κια . καὶ κατόπιν διὰ τῶν . χειρῶν . ἐδεμα-
 το ποιῶντο . —

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μεταφέρονται καὶ δεμάτια . εἰς . μέρος . πᾶν
 ὀρίξει . ὁ ἰδιουκτήης . τῆς . ἡμωνισσεύης . μηχανῆς
 (εἰς τὸ ὑπαιθρον) . διὰ τῶν . βίων . ἢ . καὶ . κραυγῶν
 . ἢ . καὶ . δι' αὐταυτῶν . —

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ; ....

Ὁ χωριάτης . θεμωνιάστα . εἰς . ἡ τοποθέτησις
 γίνεται εἰς σωρόν (χαριστά . ἐμάστα) . . Δὲν ὑπάρ-
 χει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως . —

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; ....

Ὑπῆρχεν . ὁ χωρισμός . ἐγίγνετο . εἰς .
 τὸ . ἄχυνι . —

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ....

Παλαιότερον κατεσκευάζετο . ἐντός τοῦ
 χωρίου . ἢ . καὶ . εἰς τὰ ὑψήματα . —

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἀνήκειν εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας οἰκο-
γενείας. Ἡ χρῆσις του ἐγένετο ἐν περιτρο-
τῇς (ἐν ευεγνωθεῖ καὶ μέχρι πέρατος ἐυεγνωστοῦ)

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀπὸ Ἰαννίου ἕως (καὶ ἀρχότερον) τοῦ Αὔγουστο

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Καὶ τὰ δύο εἶδη (χωματάλωνο ἢ πετρά-
λωνο) ἦσαν ἐφ' ἑαυτῶν ἐξήμακτος.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

Εἰς τὸ χωματάλωνο ἐγένετο καθαρισμός
διὰ βαρυνθρον καὶ ματόπιν ματὰ βρεχμα.

Εἰς τὸ πετράλωνο ἐγένετο καθαρισμός ἀπὸ διαφόρων
ἐμαδαρίων καὶ ἀχρόχρητα (μὲ τὴν τσάπα ἢ διὰ ραντίσματος
μὲ ζιτανιοκόκο)

- 9) Ἡ ὥς ἀνω ἡ προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

ΟΧΙ .....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

Δέν υπήρχε
εξο μέσον
άλωνόστυλος }

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Στήνοντας. ἄρθιο. στό. κέντρο. ἕνα. δεμάκι. καὶ.
γύρω. γύρω. ὅλα τὰ ἄλλα, τὰ τοποθετῶν. εἰς τὸ.
ἀλῶν. καὶ μαζοπιν. ἀφαιρῶνται. τὰ. δεμάκια (δεί-
ματα) καὶ μετὰ διακρίνεται εὐορίσονται εἰς τοὺς δαίπεδον
σχολήρας τοῦ ἀλωνίου διὰ τὰ ἀφαιρῶν καὶ τὰ
πατηθῶν καλλίτερον ἀπὸ τὰ ἀλῶν.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ίσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῖως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνίου ἐξυλινός στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήγερός,
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκαταστῶν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καθ' ὅσον νὰ κόβουν τὰ στάχυα. ....

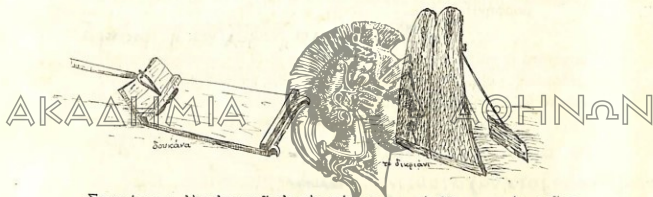
Παλαιότερον... τὰ ἀλῶνισμα. ἐγίνετο. διὰ τῆς. καταπα-
τήσεως. τῶν. σταχύων. ὑπὸ. περιφερομένων. ἀλῶν. (2,
4. ἢ. καὶ. 8) Τετραγωνισμένη. τριχία. ἀπὸ. τὰ. λαμβάνει
(ἐνηλίκας) ὅπως εἰς τὸ ἔργον (πάντοτε ἀνά 2). —

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
άλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ἡ λωνόετος
 δὲν ὑπῆρχε. Τὰ ἄλλα. ἔφερον. ἀπὸ. δύο. διὰ. χειρῶν
 . με. θηγεῖ. . ἀπὸ. τοῦ. λαμβάνει. . τοῦ. ἵππου. ἔφεραν. . τὴν
 . λαμβάνει. . ἡ. οὐ. συνεδέετο. με. τὰ. τραχηλά. καὶ. αὐτὰ
 . με. τὴν. παχέα. ἀπὸ. τὴν. ὁποῖαν. ἡμιεχρούτο. τὸ
 «ντουένι»

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχῶν
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὁσπρια (κουκιά,
 ρεβίθια κ.ά.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχῶν τούτων; . . . . .

Ἐχρησιμοποιεῖτο. ἐν. αὐτῇ. ἀλωνιστικῇ. μηχανῇ. μα.
 . ἐπὶ. τῶν. ὀνομαζόμενων. «. ντουένι. ». ἐπὶ. τῶν. ἡ.
 . ζυγίων. . μή. μόνον. . 1. μ. καὶ. πλά. τους. 0,50. μ., τὸ. ὅποιον
 . εἰς. τὴν. μέτω. ἐπιφάνειαν. ἔφεραν. . χερσίδας. . ἔπαιον. εἰς
 . τὰ. ντουένι. ἀνέβαινε. ὁ. ἀναβάτης. δούκις. διὰ. τῶν. χα-
 λινῶν. ὡδήγει. κυκλικῶς. τὰ. ἵππια. τὸ. ἐπρομηθεύοντο
 ἀπὸ. τὸ. ἐμπόριο, ἢ. παρὰ. τοὺς. ἄλλους. μόνον. τῶν. τοῦ. ζυγίου.
 Ἐχρησιμοποιεῖτο. δι' ὅλα. τὰ. δημητριακά. Τώρα. τὸ. ἀλῶ-
 νισμὸς. γίνεται. με. ἀγωνιστικὴν. μηχανήν. καὶ. γὰρ. χρεῖ-
 νοποιεῖται. ἵππια. καὶ. ντουένι. ἀπὸ. τὸ. λαδοῦρι. -

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

.. Ἀπὸ τῆν. ἀνατολῆν. τοῦ. ἡλίου. ἕως.....
.. ἐπὶ... εὐεῖν. αὐτοῦ... (περίπου).....
.....
.....
.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... Τὰ διμυριάνια, ξύχινια ἢ σιδερά.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

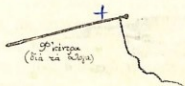

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ; Ναι. παλαιότερον... με. ξύχινια ἢ σιδερά. «διμυριάνια» ἔρριπτον. τοὺς αὐτοὺς. στάχυν. ἐκὸς τοῦ αὐτοῦ. τοῦ ἀλωναίου. Νῦν. ἡ ἐργασία αὐτὴ γίνεται μόνο ἐπὶ ἀλωναίᾳ τοῦ λατομείου.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδηγησὶν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

.. Ναι... τὸ γερόμενον «καφεκτεῖ»... μῆκος... 1. μ...
.. ἔμ... ξύχιν... εἰς... τοῦ... ἀποίου... προεδ' ἔντε...
.. τοῦ χουρί (ἐν δερμάτος) ἢ σχινί (φορεῖται).....
(Τὸ σημεῖον μὲν δίδει τοῦ σκουρῶ)

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. Ἡ... ἐργασία... ἐνός... ἀπλώματος... ἐμέγεγα... γύρισμα. (1^ο... γύρισμα, 2^ο... γύρισμα κτλ.)
Συνήθως... μὲν... ἐκφῶεις... ἡ γὰρ... δὲν... ἐτελείετο... εἰς 1 ἡμέραν

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐμέγεγα... «λινθία»

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστοὶ), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀπελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ὁ... ἴδιος... ὁ... γεωργὸς... ἀγωνίζε... μὲ ἰδικὰ του
ζῶα, ἀλλὰ... πολλὰ μὲν ἐδανειομαχούντο (ἐδανείζοντο)
ζῶα... μετὰ ζῶ... καὶ... διὰ τὸν... καχύ... ἐκωνι-
... ὅταν... τῶν... χειρῶν...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ΟΧΙ!

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτὸ διὰ τὸ κοπάνημα μικρῶν ὡσπερ δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπὶ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχύροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

..... Ναί. ἐτραγουδοῦντο διάφορα τραγούδια. .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). Το 1960. ἔγχε ἰδιωτικὸς εἰς ἄλλο μὲν

ἀπὸ τὴν ἑξῆς ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀλωναριῶνα καὶ ἐκεῖ ἐργάζεται
ὁ χειρὶς τοῦ ριπτοῦν τὸ ἀνέμισμα εἰς ἀχύροποίησιν μηχανήματα
ἐπὶ μετὰ διαφορὰ καὶ ἐκείνη ἐργάζεται τὸ εἰσάγει εἰς τὸν ἀλωναριῶνα
ὁ ἄλλος (ἀνέμισμα) καὶ ἔπειτα ἀκόμα καὶ ἀχύρο
i) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, στοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν

Αἰτωλῷ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ....

Ὁνομάζονται « λειῶμα » .. σωρεύεται .. μὲ τὸ δικριάνι
ἢ .. μὲ τὸ γουρμάνι .. ζύλινη .. ἢ εἰδερέκια .. καὶ
παλαιότερον .. μὲ φικάρι (ζύλικα) .. ..

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

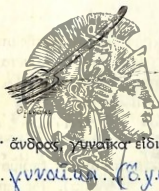
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἦχει ἐκδήμα ἐπίμικτες... Δέν... ὑπάρχει τοιαῦτον...
ἔθιμον.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ τὸ... Διμερὲν... καὶ τὸ φτυάρι...
(Ἦχει ἰχνογραφηθῆναι προηγουμένως)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἦ... ἄνδρας... ἢ... γυναῖκα... (ἔχ. ἐθιμοῦς).....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρά... ἐφεύχεται... καὶ... ἀποχωρίζονται... κότερα...
ἢ... μετὰ τὴν... ἀποχωρίζεται... μετὰ... δεῦτερον... πάλιν...
... τῶν... ζώων... μετὰ... νουμένων... ἢ... μὲν... ὅπως... διὰ...
... κυνήματος... μετὰ... ὁνομαζόμενα... καμπάται...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

..... Σιτήθως. Δέν. γίνεταί. Δεύτερο... ἀνέμισμα,
... ἔτι περιπτύνειν ὄψος... μεγάλως... ποσότητος... κοτσάλεω
... τὰ βῆλα μὲ... τὸ νουέκι... συνεχίσει... πᾶσιμα
... εὖν... σταχυίων... Ἄν... ἀλλὰ γὰρ... ἡ... ξευξίς... γῶν γῶων

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... Μὲ τὸ «δριμόνι» μὲ δεύτερο «δριμόνι» (κόσκινο)
... χαλδρό... σιγ... αἰ... ψιλό.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

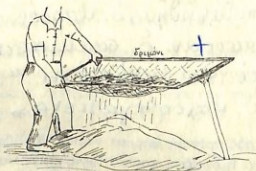
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο σαλιό δερμάτινο

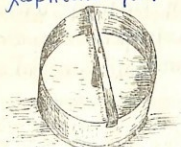
κούρος ἢ ἀριλόγος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Κατεβαίνετε ἡ δουλία...? ἤρχετο...ὁ δουλιάρης... εἰς
τὸ δ' ὄντι... Μᾶλλον δι' αὐτὴν ἐχίνατο ἡ μέριμνα... τοῦ
ἐργάτου ἢ καὶ τοῦ λεγόμενου «Βεδούρα» ἢ «Μικαίλο»,
χωρητικότητος ἑσσοι (20) περίπου βυθίων. —

μετάσκαζε

ΚΑΥΤΕ ΛΟΓ

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

κατεβάσθητο. Επίσης... το... αγροφυλακείο,
το... αλωκιάειο... 20. Μέχρις... μέτρησεν.
ήτο... επίσης... ή "Βεδάρα", ή "Μίκολο", χωρη-
γόνος... 20. 20... 20...

- 3) Πού απέθηκευτο κατόπιν ή παραγωγή (ό καρπός) υπό του γεωργού·
έντός τής οικίας (εις ποία δοχεία) ή εις άγρούς έντός ειδικών λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερώς εις έκάστην περίπτωσιν τās σχετι-
κάς συνηθείας) .....

...καὶ εἰς ζύχνα καὶ ὀρία.

- 29 —

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Ἐναπαυόμενα... εἰς... καὶ...
 .θῆν... (ἐντός... κῆς... αὐλῆς... κῆς... αὐλῆς)... τὸν... ἔχου-
 .ρῶνα... εἰς... κῆν... ὑπαιθρον... δὲν... ἔχινετο... ἀποθή-
 .μευσις... ἔχου...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
 .εἰς τὸ ἀλώνισμα ἔχινετο... ἢ διαλαγή... καὶ... ὁ...
 .χονδρύτερος... καρπός... ὠνομάζετο... «πρωτα-...
 .στάτης... καὶ αὐτός ἦτο ὁ ἀκαμνηχότερος διὰ ἐπαράν-

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτάται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ...
 Δὲν ἔχινετο διαλογή... πρὸ τοῦ θερισμοῦ, ἀλλὰ κα-
 τεσκευάζετο... μίαν πλεκτην...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς πού φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοτὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Η. πλεκτην ὠνομάζετο... καὶ ἦτο πλεξούδα
 ἐκ σταχίων ἐπιμήκης, μέγας σταχίον, πρὸς τὸ μέγεθος ἔφε-
 ρματο ἐπὶ θύρα ἢ ἐπὶ εἰκονοστάσιον, διὰ τὸ μαλὸν καὶ ἐφυ-
 λάσσετο ἐπὶ ἐν ἔτος. Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰουδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Κατὰ τὰς δύο ἐθρομάδας... τῶν... ἀπὸ... (Κρεατικῆς
 @... Τυριτικῆς)... καὶ... ἡμέρας... τὸ... ἑσπέρας... ἀνάπνευσται
 φωτιά, καὶ... καὶ τοῦ... προφήτην... ἡλιοῦ (ἐκ... λαχίον)
 ὑπὲρ τὴν πανήγυριν τοῦ χωρίου (εἰς περίθεον καὶ ἐκκλησίαν)
 Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...
 : Η. ἀνάπνευσται... τὸ... ἑσπέρας, τῶν... ἡμερῶν,
 ... ἐντός τοῦ χωρίου... (εἰς διαφόρους «ἀπλεις»)

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

.....*Δεν υπάρχει ανάμειξια*.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν παιδιά, ηλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

.....*Όλοι (ή Σπαιοι τυχαι)*.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.

Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποίον μέρος ; .....

Τά παιδιά, γυναικες. και κορίτσια. "Αλλοτε. τα

κλέπτον. ν. από ξένα σπίτια, άλλοτε. τα φέρουν. από
τα δισα και επίτια.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Φέρουν δεμάτια. ψαριά, γά. κανον...

...ωρό, γά. ανάπτουν. και συνεχως. ρίπτουν

και άλλα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα .....

Τραγουδούν. άσματα. μαν.σ. Παλαιότερον

...έρριπταν. και πυροβοχισμούς, έπαιζαν.

"γκαιούλια", (μεγάλα κύματα) και...κατα-

μούτζες... (τίπιζες).....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

...εχάρουν. διαφόρους. Ελληνικούς. χορούς

...όχι...οί...παρευριεώμενοι. και συνήθως

...οί...νεώτεροι.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

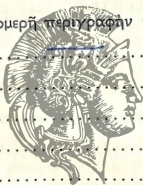
Τίποτε —

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ....

Οχι

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εν Στέργει η' 20^η Μαΐου 1970

Πρὸς
Τὸ Κέντρον ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς
Γραμματικῆς

Εἰς Ἀθήνας

ἔχοντες ἐπὶ τιμὴν τὰ πέμψωμεν ὑμῶν εὐμενέως
ἑρωτηματολόγιον διὰ τὰ γλωσσικὰ ἔργα καὶ μετ'
ἑορταστικῆς, ὁποῦν ἀποκαταρτιστικῆς, μετὰ ἐπεξεργασίας
Γραμματικῆς καὶ ἑλληνικῆς ἀποδείξεως, διὰ τὴν εὐμε-
νέως ἀποκαταρτιστικῆς καὶ ἑλληνικῆς ἀποδείξεως
χον, ὁ ὑποφαινόμενος διὰ τῆς καὶ τῆς τοῦ ἱδρυτοῦ
Δημοτ. Σχολείου Στεργίου - Ἀργαριδοῦς -

Μετὰ τιμῆς

Ο Διευθυντὸς τοῦ Σχολείου

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ Γ. ΓΚΟΥΜΑΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

Δίφτερο ἄλετροι σιδηροῦν
(διὰ τὰ ἐπιχειρήματα)

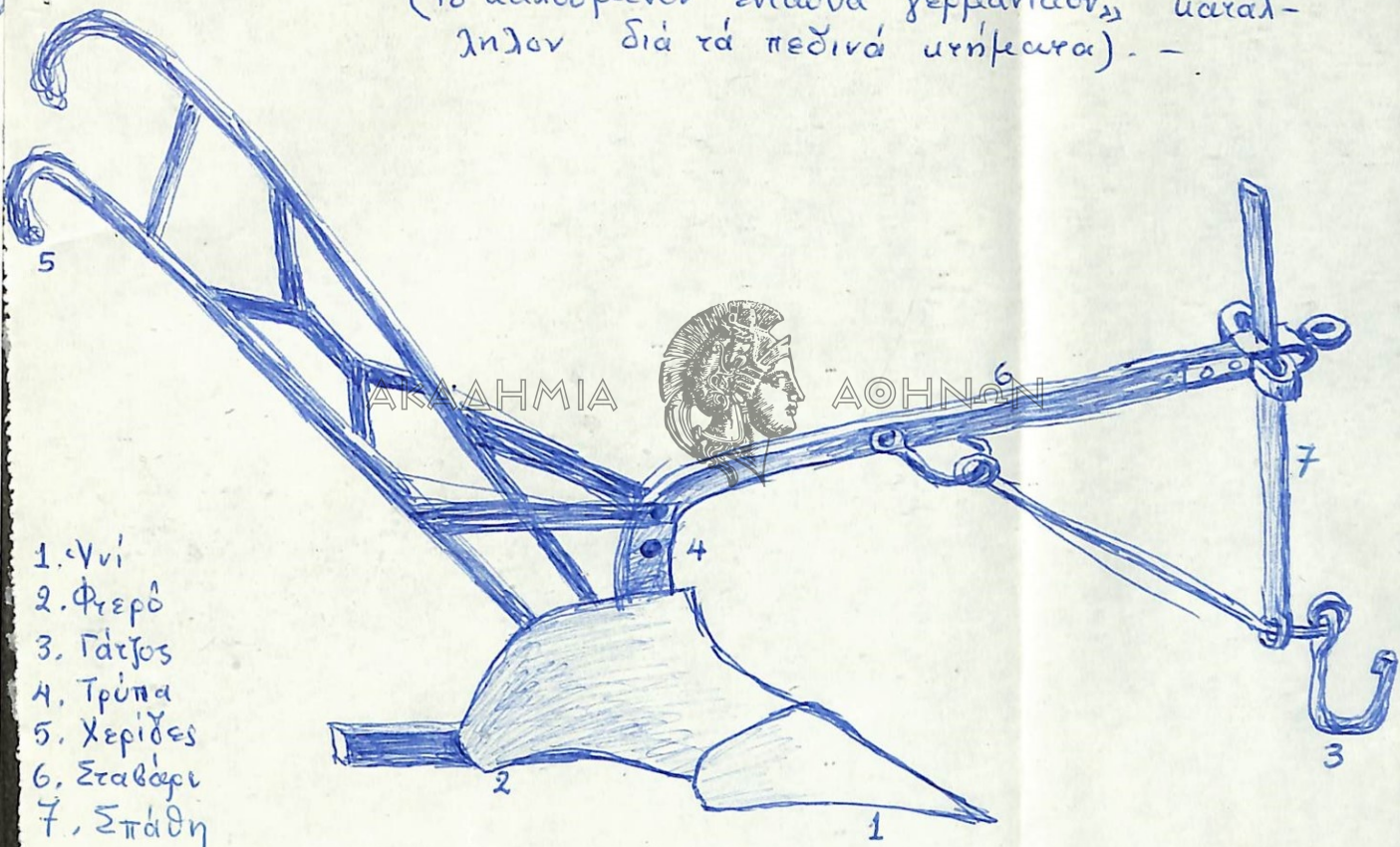
1

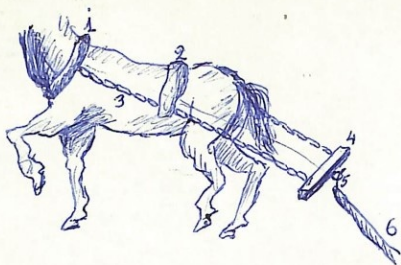
1. Γάξος
2. Σταβίρι
3. Σπίδα
4. Ὑψί
5. Φτερά
6. Γωνιά (ἐσωτερικῶς)
7. Κουντούρι
8. Χερίδα.

Μονόπτερο ἢ μονάλετρο σιδηροῦν ἄροτρον ²
 (Τὸ καλούμενον ἐνῖαῶθα "γερμανικόν" κατὰ-
 ληλον διὰ τὰ πεδινὰ ἀγέματα) - -

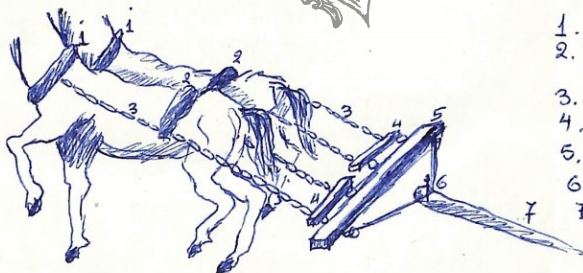
1. Λαιμαρχία
2. Ἐπανουμάριον
ἢ σαρκαρίτσα
3. Ἀλυσίδα
4. Τραβηγτό
5. Γάζφος
6. Σταβάρη

Διὰ τὸ ὄργανον μὲ ἓνα ζῷον (ἄλογον) ἡ ἀλυσίδα συνδέεται μὲ τὸ τραβηγτό καὶ αὐτὸ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ σταβάρη (ἐδῶ δὲν ὑπάρχει παλάτσα). —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

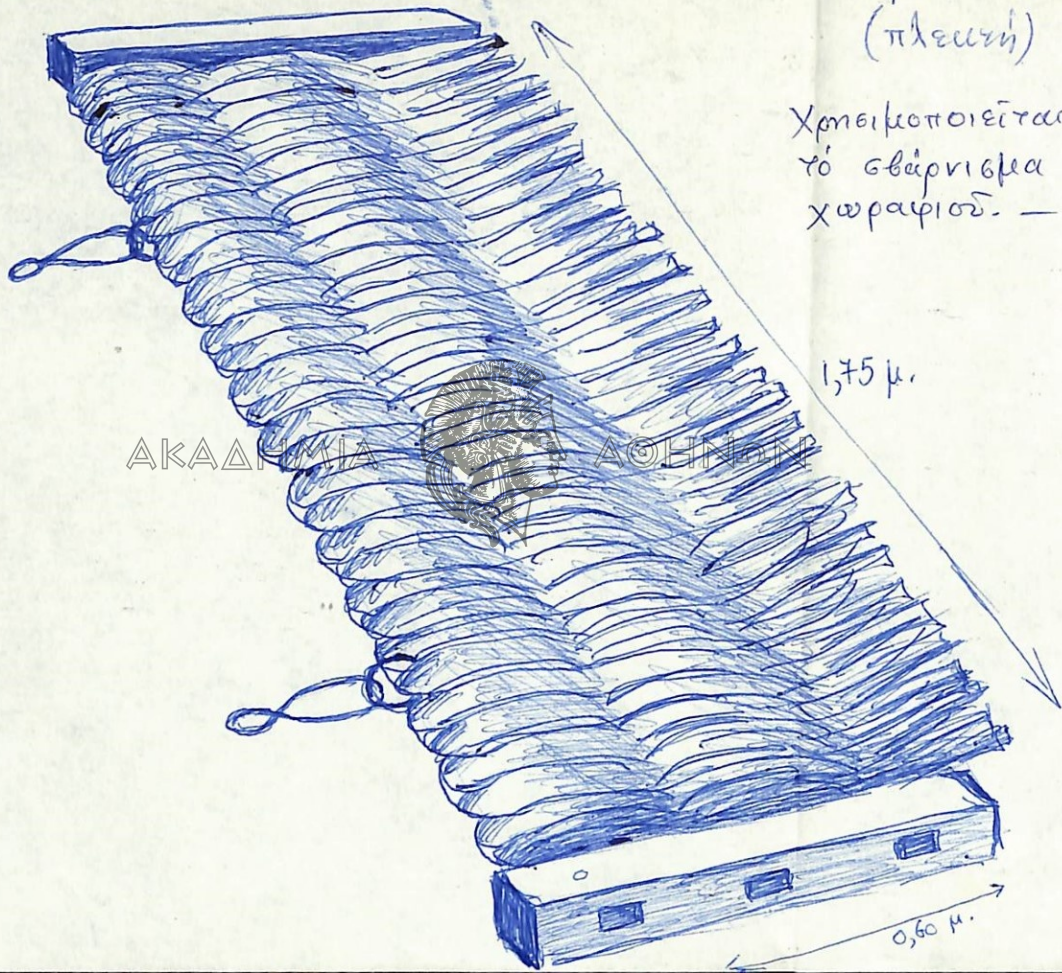
1. Λαιμαρχία
2. Ἐπανουμάριον
ἢ σαρκαρίτσα
3. Ἀλυσίδες
4. Τραβηγτό
5. Παλάτσα
6. Γάζφος
7. Σταβάρη

Διὰ τὸ ὄργανον μὲ δύο ζῷα (ἄλογα) ὑπάρχει ἐπὶ πλέον μία παλάτσα (No 5) εἰς τὴν ὁποίαν συνδέονται τὰ δύο τραβηγτά καὶ ἡ παλάτσα ἐν συνεχείᾳ συνδέεται μὲ τὸ σταβάρη. —

4.

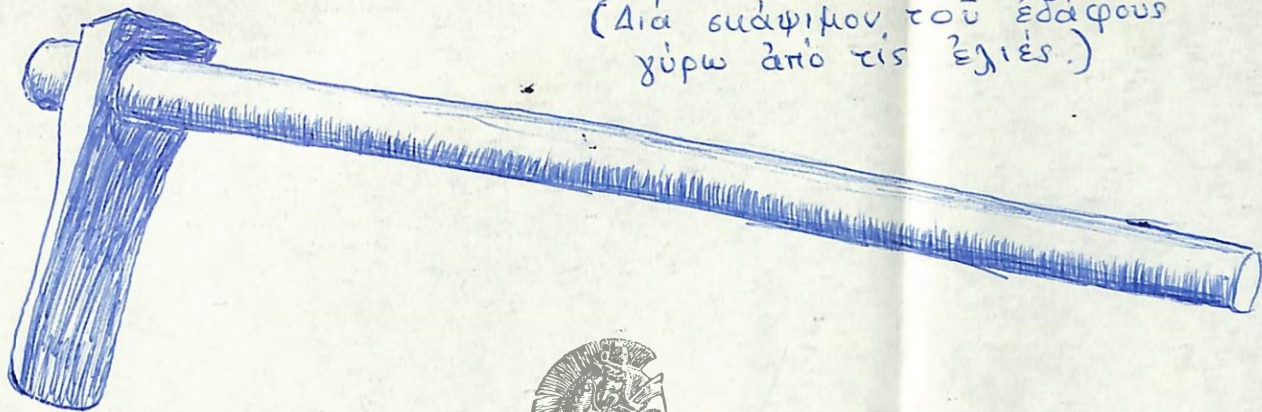
Σβάρνα ξύλινη
(πλευρή)

Χρησιμοποιείται διά
τό σβάρνισμα του
χωραφισού. —

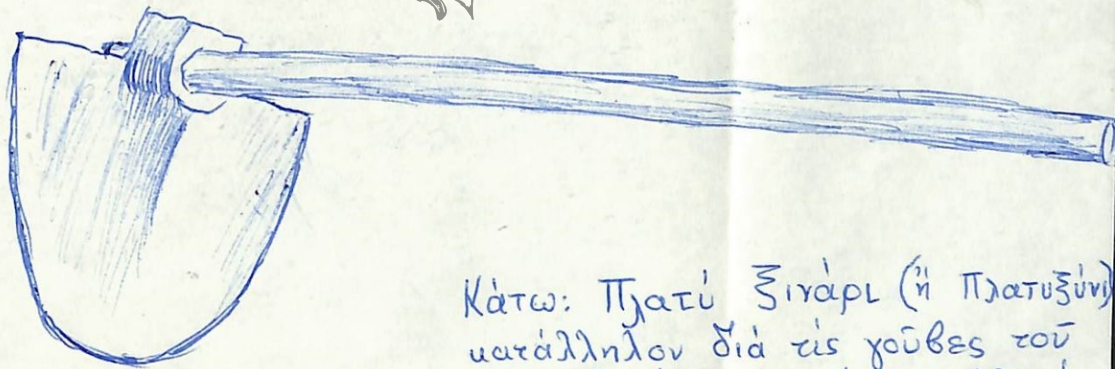
Ἄνω: Στενὸ ξινάρι
(Διὰ ευάψιμον τοῦ ἐδάφους
γύρω ἀπὸ τὰς ἐχθρὰς.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

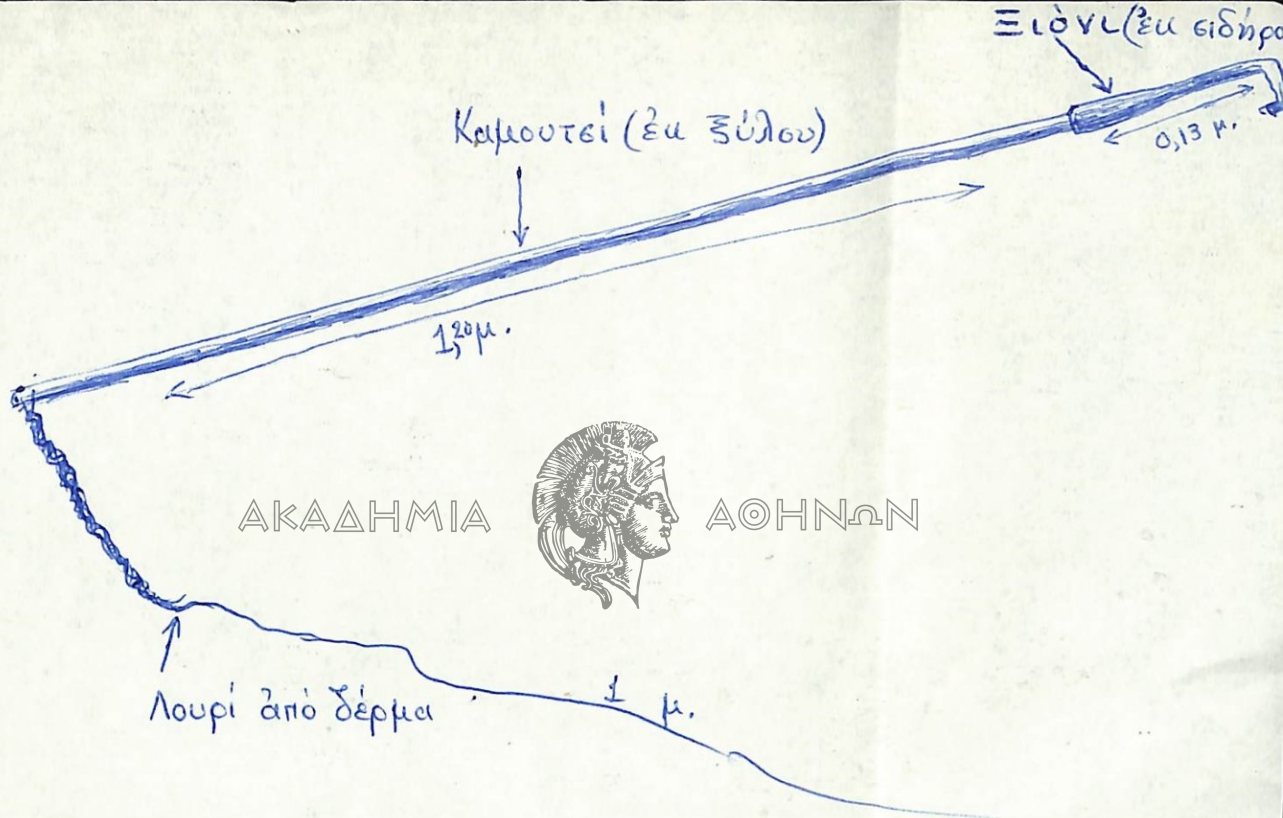

ΑΘΗΝΩΝ

Κάτω: Πλάτῃ ξινάρι (ἢ Πλατυξινὴ)
κατάλληλον διὰ τὰς χοῦβας τοῦ
καπνοῦ (φύτρεμα) καὶ διὰ τὰ ἀμπέλια

6.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

(Χρησιμοποιείται δια τὸν καθαρισμὸν
τοῦ ὕψους καὶ τῶν φεγγῶν τοῦ
ἀνθρώπου ὡς καὶ διὰ τὴν καὶ τὴν γυναικα)

Θερίζει ἡ πόρῃ μονάσῃ
μονάσῃ τῆς αἰ δύνει
καὶ ὁ κυνηγὸς θοφάντει
ἀπὸ ψυχῇ πατοῦνα

Κάτον δὲ κάμῃ καὶ σὴ κατὰμῃνα
Θερίζει ὁ Γιάννος μαζὶ μὲ τὴν ἡγεῖνα.
στοῖσημα βάναν ὁ Γιάννος καὶ ἡ ἡγεῖνα
ποῖς δὲ θρωτοδιδάσῃ εὐστοῖσημα δὲ καδῃ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κὶ ἄνθρωπο τὸ γινῆμα
διδάσῃ ἡ ἡγεῖνα
νέρεκε Γιάννο
τὸ στοῖσημα τὸ Γιάννο.

Κάτω σὺν πατρὶ τοῦ γαυ
θεῖου ἢ μαρμ μοναχ.
θεῖου καὶ τὰ δὴ
καὶ παρὰ δαίμονα θύει.

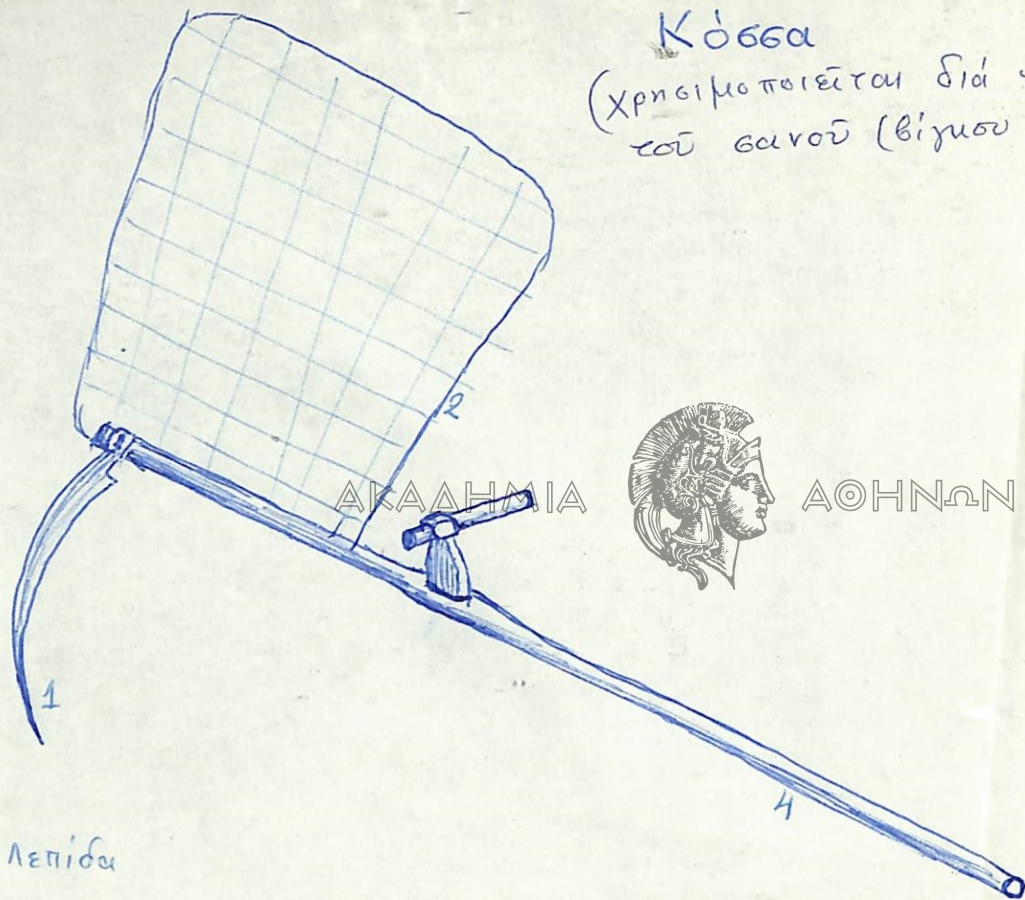
Ἰσοπαύς τιν ἀφάναν
ἀπὸ γηγὴ πατρίδα.

- Τὶ ἔστις μορμ καὶ θεῖου
καὶ θύει παρὰ δαίμονα;
ἄνδρα ἔτα σὺν γηγὴ
ἄνδρα ἔτα καὶ σὺν γηγ
γηγὸς μου σὺν δὴς γηγ
ἄνδρ μου σὺν δὴς γηγ.

- Ἰὰ δὴς μου τὰ δηγὰς τοῦ
καὶ δὰ τοῦ πορφύου.

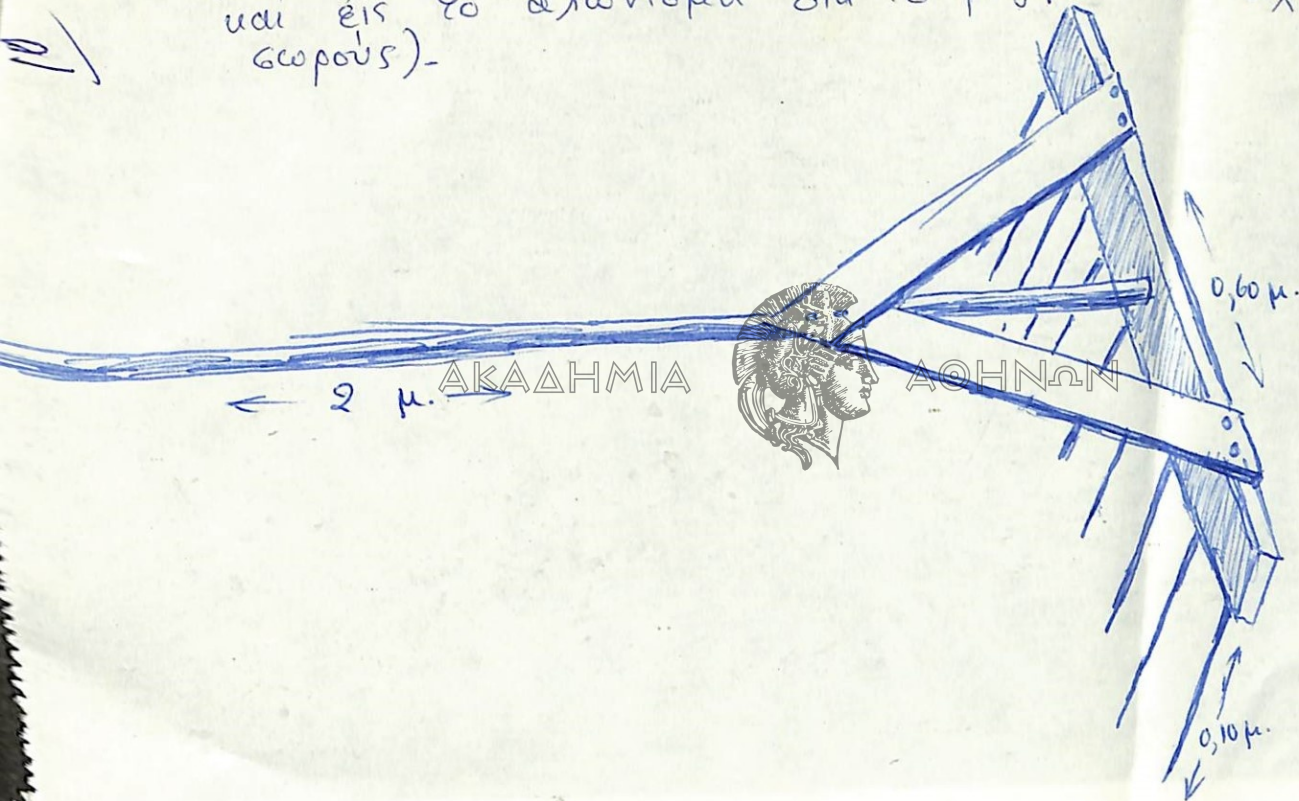
9)

Κόσσα
(χρησιμοποιείται διά τον θερσίον
του γανού (βίγμου καί γαδουριού).

1. Λεπίδα
- 2.
3. Λαβή
4. Κοσσοξύλο

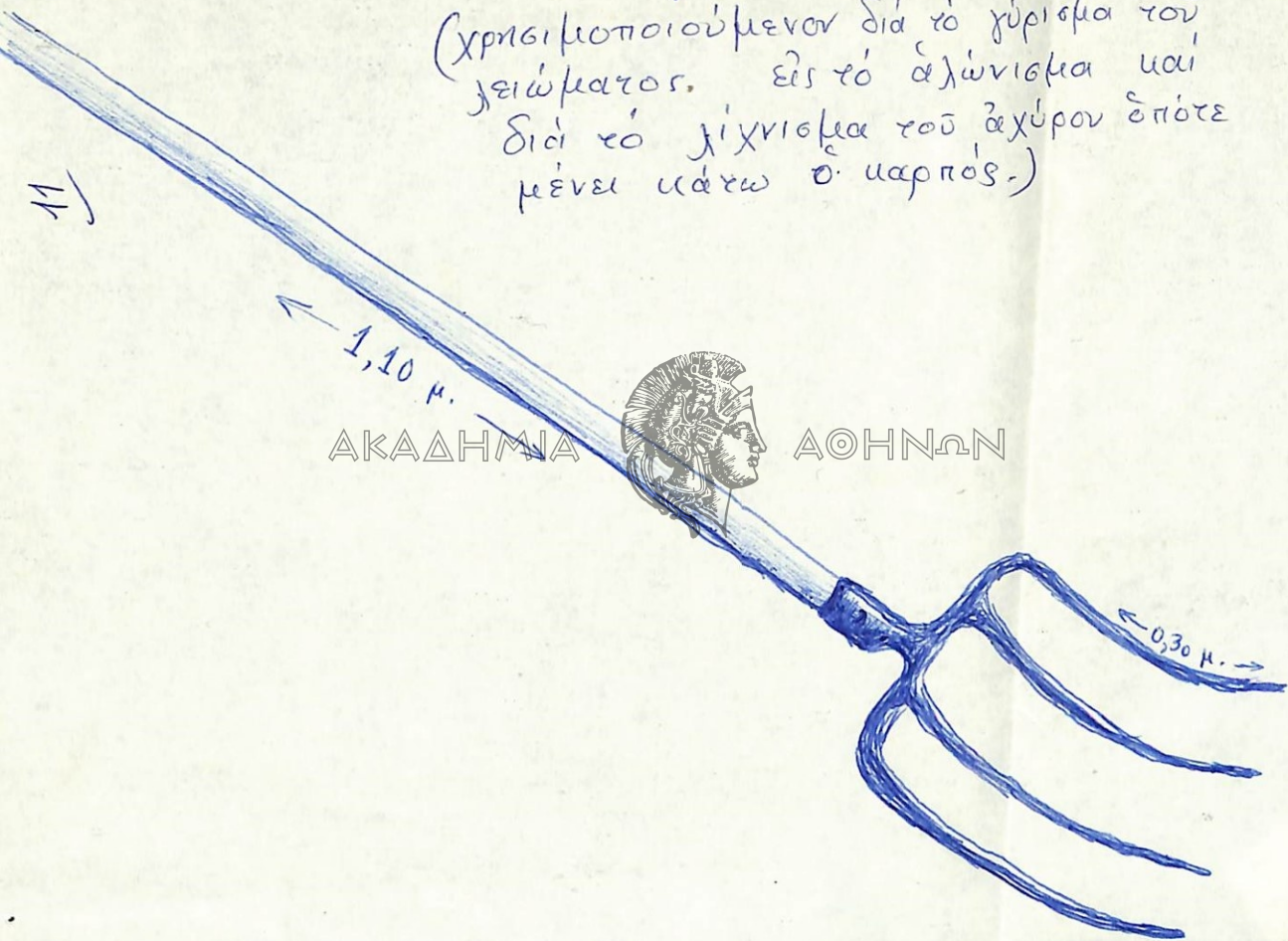
Τσουγυριάνα
 (χρησιμοποιείται διά τιν ξήρανσιν τοῦ χόρτου (σανός κ.τ.λ.)
 καὶ εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τὸ μάζεμα τοῦ ἀχύρου εἰς
 σωρούς).

Δικριάνι

(χρησιμοποιούμενον διὰ τὸ γύρισμα τοῦ
χειώματος. εἰς τὸ ἀλώνισμα καὶ
διὰ τὸ λήχνισμα τοῦ ἀχύρου ὅποτε
μένει κάτω ὁ καρπός.)

Διδ. εὐ. ἀδελφικὰ¹²

γούρουδε τῆς Μομφρατίας
καὶ πατέρα τῆς Ἀθήνας
καὶ παλαμῆδε ὁ γραμματεὺς
ὅ' ἀνοίξῃ νόμῳ μέγα
να δῶ τίς γραμματεὺς
καὶ τίς προνοιοποιῶν
ἦν ἡ γένου ἦν ἡ γυναικὶς
καὶ οὗς μοδφοβαγοννάν.

Διά το δέλεοντα Β

Μὲς τῶν ἁγίων παρασκευῇ
κοιμᾶται ἡ πόρῃ μοναστή.
κοιμᾶται καὶ ὀκνηρὰ γίνεται
βλέπει καὶ ἀρρεβωσιάζεται.

Βλέπει δὲ γέροντες ὀκνητοὺς
δὲ γερνόντι ἔρχονται.
ὁ γέροντες εἶν' ὁ γάμος τῆς
τοῦ γερνόντι ὁ ἄνδρας τῆς
τὰ δύο ποτάμια μέν πρό
εἶναι τοῦ δυνμητρίου.

Ἐπὶ Ρούμτζη ἵνα ἴνα δυνδρί
μαροματόδα καὶ γυνθῇ.
Ἐπὶ ῥίφα βραῖνι κρὸ κρὸ
καὶ στὴν πορφῇ ἀρντό σταυρό.

Πάν τὰ παντάμα γιὰ κρὸ
καὶ πάνουν ὅρνο στὸ σταυρό.
ποῖς ὅθι δὺ ἀφασηγικὴς
ὅθι δαράντα ματαρπῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ποῖς ὅθι γρὺς καὶ τέσσερις
ὅθι δαράντα τέσσερις.

ποῖς ὅθι μία καὶ κατῇ
νά γῆδῃ νά εἴναι γαρῇ.